

ČAS STVORENIA

2022

Počúvajte hlas stvorenia

Listen to the
Voice of Creation
SEASON OF CREATION 2022

**SEASON OF
CREATION**

Slovenský preklad niektorých časti *Sprievodcu Časom stvorenia* pripravil Mgr. Emil Hankovský, pod záštitou Ekumenického výboru ECAV na Slovensku.

Obsah

Počúvajme hlas stvorenia	3
Modlitba Času stvorenia 2022	6
Nápady k oslave Času stvorenia.....	7
Ekumenické modlitebné stretnutie pre Čas stvorenia.....	9
Prílohy.....	11
Ekumenická modlitebná bohoslužba.....	12
Prepoj sa so svojim prostredím skrze meditáciu v prírode	20
Vytvor horiaci ker	21

Čas stvorenia je ekumenické obdobie
oslavujúce Stvoriteľa od 1.9. po sviatok Sv. Františka (4.10.).

Oficiálne materiály na www.seasonofcreation.org

Počúvajte hlas stvorenia

Ekumenická komisia pripravujúca podklady k oslave stvorenia navrhuje každoročne tému na obdobie Čas stvorenia. Témou roku 2022 je: **Počúvajte hlas stvorenia.**

Počas pandémie COVID-19 sa mnohí z nás stretli s tým, že počas online konverzácií a videohovorov museli mať vypnuté mikrofóny. Často sa stáva, že ľudia, ktorí takéto online platformy používajú na komunikovanie ani nevedia alebo nemôžu svoj mikrofón zapnúť. Väčšie množstvo ľudí dokonca nemalo prístup k takým technológiám a tak ich hlas ani nemohol byť vypočutý. Mnoho hlasov je stíšených aj vo verejnej diskusii ku klimatickej zmene a etike udržateľnosti Zeme. A sú to práve hlasy tých, ktorí trpia dôsledkami klimatickej zmeny najviac. Sú to hlasy tých, ktorí nesú múdrosť generácii o tom, ako žiť vďačne v súlade s limitmi krajiny. Sú to hlasy znižujúcej sa diverzity iných než ľudského druhu. Je to hlas Zeme. Čas stvorenia 2022 preto dvíha povedomie našej potreby načúvať hlasu celého stvorenia.

Žalmista (Ž 19, 2 – 5) upozorňuje, že počúvať hlas stvorenia si vyžaduje spôsob načúvania, ktorý je stále zriedkavejší. V rámci ekumenickej kresťanskej rodiny existuje rôznorodý záber tradícii, ktoré nám môžu pomôcť napraviť našu schopnosť počúvať hlas stvorenia. Niektoré z raných kresťanských textov odkazujú na koncept stvorenia ako knihu, v ktorej môžeme spoznávať Božiu múdrosť. Teologická tradícia knihy stvorenia sa tiahne ako zlatá niť od diel Origena, cez patristiku - ako napríklad Tertuliana, Bazila z Cezarei a iných. Ako žalmista, aj sv. Maximus pripomína, že celý kozmos chváli a oslavuje Boha *tichým hlasom* - „*bez rečí, bez slov, nepočuť ich hlas*“. A oslavu nie je počuť, kým my nechválime Hospodina v a so stvorením. Sv. Augustín píše: [Stvorenie] je božská stránka, ktorú musíš počúvať, je knihou vesmíru, ktorú musíš pozorovať. Stránky Písma môžu byť čítané len tými, ktorí vedú čítať a písať, no každý, aj negramotní dokážu čítať knihu vesmíru.“ Martin Luther napísal: „Boh napísal [evanjelium] nielen do kníh, ale tiež na stromy a do iných stvorení.“

„Kniha“ alebo zvitok mali byť čítane nahlas, a preto to bolo hovorené slovo, ktoré malo byť počuť. Zvitky a knihy Písma mali byť čítané nahlas, vdýchnuté spoločnosťou, počuté a zvestované. Žalmista, ktorý tvrdí, že stvorenie zvestuje dielo Božích rúk, tiež vie, že knihy Písma sú dokonalé, občerstvujú dušu, neskúseného robia múdrym, srdce naplňujú radosťou, očiam dávajú svetlo (Ž 19, 8 – 9). Kniha stvorenia a Písmo sväté majú byť „*čítané*“ bok po boku.

No je treba si dať pozor, aby sme si ich nesplietli. Ani nevy mazali hranicu medzi rozumom a zjavením. Čo „počujeme“ zo stvorenia je viac ako metafora vytiahnutá z nášho porozumenia ekológii a vede o klíme. Je to viac ako biologická a fyzikálna veda, ktoré tvarovali dialóg medzi teológiou a prírodnými vedami od čias vedeckej revolúcie. Vo svojej encyklike *O viere a rozume* rozpoznáva pápež Ján Pavol II., že zatiaľ čo Kristus je srdcom Božieho zjavenia, stvorenie bolo prvým krokom zjavenia. Súlad, ktorý sa vynára, keď rozjímame nad knihou stvorenia a Písmom Svätým, formuje našu kozmológiu o tom, kým sme, kde sme a akým spôsobom máme žiť naše vzťahy s Pánom Bohom a s našimi spolu-stvoreniami.

Rozjímanie nás otvára k mnohým spôsobom načúvania knihe stvorenia. Žalm 19 hovorí, že stvorenie rozpráva o svojom Stvoriteľovi. Harmonický balans biodiverzity prostredia a bolestný nárek stvorenia sú oboje echom Božím, pretože všetky stvorenia majú rovnaký počiatok a koniec v Pánu Bohu. Počúvať hlasom našich spolu-stvorení je ako keď prijímame pravdu, dobrotu a krásu skrze životy našich priateľov a členov rodiny. Učenie sa načúvať týmto hlasom nám pomáha byť pozornejšími na Trojicu, v ktorej stvorenie žije, hýbe sa a má svoje bytie. Jürgen Moltmann volá po „rozlíšení Boha, ktorý je prítomný vo stvorení, ktorý skrze Svätého Ducha môže priviesť mužov a ženy k zmiereniu a pokoju s prírodou.“

Kresťanská tradícia nám pomáha naučiť sa načúvať Knihe stvorenia. Kresťanská spiritualita je plná spôsobov, ktoré vedú naše telá k rozjímaniu v slovách a tichu. Liturgické a duchovné cvičenia sú dostupné pre mladých aj dospelých. Pestovanie spirituality aktívneho počúvania nám pomáha rozlíšiť hlas Boží a hlasy našich blížnych od hlasov hluku a deštrukcie. Takéto rozjímanie nás posúva zo zúfalstva k nádeji, od úzkosti k skutkom.

Pre kresťanov, Ježiš Kristus drží dve „knihy“ spoločne, stvorenia a Svätého Písma. Čeliac zlomenosti, utrpeniu a smrti, sa Kristovo vtelenie a vzkriesenie stali nádejou na zmierenie a uzdravenie Zeme. Sväté Písmo zvestuje Božie slovo, aby sme my mohli ísť do sveta a čítať Knihu stvorenia spôsobom, ktorý anticipuje toto evanjelium. Na oplátku, Kniha stvorenia nám pomáha počúvať Sväté Písmo z perspektívy celého stvorenia, ktoré túžobne očakáva dobré správy. Kristus sa stal kľúčom na prijatie Božieho daru a prisľúbenia celému stvoreniu a obzvlášť tým, ktorí trpia, alebo sú už pre nás stratení.

Naše spoločné modlitby a skutky nám počas Času stvorenia môžu pomôcť počúvať hlasy tých, ktorí mlčia. V modlitbe nariekame nad jednotlivcami, spoločenstvami, celými druhmi a ekosystémami, ktoré sú stratené a nad tými, ktorých životy sú ohrozené zánikom ich domova a klimatickou zmenou. V modlitbe dávame do centra nárek Zeme a nárek chudobných. Naše bohoslužobné spoločenstvá môžu posilniť hlasy mladých, domorodcov, žien a dotknutých komunít, ktoré v spoločnosti nie je počuť. Skrze liturgiu, verejné modlitby, symbolické umenie a obhajobu spravodlivosti si môžeme pripomenúť tých, ktorí sú presunutí, alebo zmizli z verejného priestoru a politických procesov.

Načúvanie hlasu stvorenia ponúka členom Kristovej rodiny hodnotný moment na medzináboženský a interdisciplinárny dialóg. Kresťania kráčajú po spoločnej ceste ako tí, ktorí držia iné druhy poznania a múdrosti v kultúrach a oblastiach života. Načúvaním hlasu stvorenia sa ľudia pripojili k nášmu povolaniu starať sa o náš spoločný domov (*oikos*).

Modlitba Času stvorenia 2022

Hospodine, Stvoriteľ všetkého!

Stvor z nášho spoločenstva lásky a Slova symfóniu života, ktorá spieva Tebe na slávu.

Svojou svätou múdrosťou si stvoril Zem, aby si priniesol rozmanitosť stvorenia, ktoré Ťa chváli svojim bytím. Deň po dni svedčia, noc za nocou odhaľujú poznanie.

Povolal si ľudské bytosti, aby obrábali a strážili tvoju záhradu. Umiestnil si nás do dobrých vzťahov s každým stvorením, aby sme mohli načúvať ich hlasom a učiť sa ako ochraňovať ich podmienky pre život. No my sme sa odvrátili do našich spolu-stvorení a sústredili sa na seba.

Zatvárame si uši pred radami našich spolu-stvorení. Zlyhávame v odpovedi na nárek chudobných a potreby núdznych. Umlčujeme hlasy tých, ktorí nesú staré tradície starostlivosti o Tvoju Zem. Zatvárame si uši pred tvojim kreatívnym, uzdravujúcim a trvácim Slovom, ktoré na nás volá skrze Písmo.

Oplakávame stratu mnohých druhov a ich domovov, ktoré už nikdy neprehovoria. Žiaľime nad zánikom kultúr, životov a živobytia, ktoré boli presídlené alebo zahubené. Stvorenie kričí, keď lesy praskajú a zvieratá utekajú pred ohňom nespravodlivosti, ktorý sme zapálil našou neochotou počúvať.

Modlíme sa, aby si k nám počas tohtoročného Času stvorenia prehovoril ako horiaci ker nehynúcim plameňom Svätého Ducha. Dýchni na nás. Otvor naše uči a pohni naše srdcia. Odvráť nás od sebestva. Prosíme, nauč nás rozjímať nad stvorením a počúvať hlas každého stvorenia, ktoré vyjavuje Tvoju slávu. Pretože veríme, že viera je z počutia a my chceme počúvať.

Daj nám srdcia, ktoré naslúchajú dobrej správe tvojich zaslúbení, že obnovíš tvár Zeme. Osvieť nás svojou milosťou, aby sme nasledovali Pána Ježiša Krista, keď sa učíme ľahko kráčať po tejto svätej zemi. Naplň nás nádejou na uhasenie ohňa nespravodlivosti svetlom tvojej uzdravujúcej lásky, ktorá zachová náš spoločný domov.

V mene jediného Boha, ktorý prišiel, aby zvestoval evanjelium celému stvoreniu, Pána Ježiša Krista. Amen.

Nápady k oslave Času stvorenia

Čas stvorenia je príležitosť obnoviť náš vzťah s našim Stvoriteľom a celým stvorením skrze oslavu, obrátenie a záväzok. Je to výročné ekumenické obdobie, kedy sa ako kresťanská rodina modlíme a spoločne konáme dobro za náš spoločný domov.

Fotky a videá so stretnutí

Sociálne siete a blogy

Modlitba a bohoslužba

Modlitba je v centre našich životov. Spoločné modlenie závisí na našom vzťahu k Pánu Bohu a s inými ľuďmi, posilňuje vieru odhaľuje nové dary Svätého Ducha. Ježiš hovorí: „Lebo kde sú zhromaždení dvaja alebo traja v mojom mene, tam som ja medzi nimi.“ (Mt 18, 20).

Zvážte vytvorenie banneru pre Čas tvorenia, ktorý zavesíte na viditeľné miesto na budove vášho kostola alebo organizácie počas týždňov Času stvorenia. Ak ste kňazom či liturgom, môžete zvážiť nosenie ornátu s logom Času stvorenia. Šablóny bannerov a liturgických rúch je možné nájsť aj na webovej stránke seasonofcreation.org, aby ste si ich mohli stiahnuť a vyrobiť v miestnej tlačiarňi alebo sieťotlačí.

Návrh poriadku bohoslužby slova vám môže poslúžiť ako pomoc v príprave ekumenického modlitebného stretnutia alebo ekumenických bohoslužieb počas Času stvorenia.

Lekcionár a myšlienky ku kázňam počas Času stvorenia

Poznámky a myšlienky ku kázňam na jednotlivé nedele nájdete v angličtine na: [Preaching for God's World \(preachingforgodsworld.org\)](http://preachingforgodsworld.org)

	Prvé čítanie	Žalm	Druhé čítanie	Evanjelium
4. 9.	Jeremiáš 18; 1-11	Ž 139: 1-6, 13-18	Filemonovi 1-21	Lukáš 14: 25-33
11.9.	Jeremiáš 4: 11-22, 22-28	Ž 14	1. Timoteovi 1: 12-17	Lukáš 15: 1-10
18.9.	Jeremiáš 8: 18- 9:1	Ž 79:1-9	1. Timoteovi 2: 1-7	Lukáš 16: 1-13
25.9.	Jeremiáš 32: 1-3a, 6-15	Ž 91: 1-6, 14-16	1. Timoteovi 6: 6-19	Lukáš 16: 19-31
2.10.	Žalospevy 1:1-6	Ž 137	2. Timoteovi 1: 1-14	Lukáš 17: 5-10

Hostite ekumenické modlitebné stretnutie

Hostiť modlitebné stretnutie je jednoduchou a krásnou formou oslavy Času stvorenia. Aj keď spoločné modlitby vo vašom vlastnom spoločenstve sú vítané, Čas stvorenia je dobrou príležitosťou spojiť sa s kresťanmi mimo vaše spoločenstvo a tradíciu.

Ak máte záujem, kontaktujte miestne kresťanské cirkvi a spoločenstvá iných vierovyznaní, než je to vaše a požiadajte vašich duchovných alebo vedúcich spoločenstva, či by boli ochotní spolupracovať alebo hostiť takéto modlitebné stretnutie či ekumenickú bohoslužbu. Ak budete posilať e-mail, uistite sa, že zahrniete aj odkazy na oficiálne internetové stránky (www.seasonofcreation.org) a slovenský preklad niektorých častí materiálov, ktoré práve čítate.

Vo svetle tohtoročnej témy, pouvažujte, ako môžete povzbudiť ľudí vo svojom okolí, aby rozjímali a vedome posilňovali hlasy tých najzraniteľnejších vo vašom spoločenstve alebo komunite. Tiež môžete zvážiť založenie zbierky na pomoc v určitej veci.

Pripravte stretnutie, požiadajte všetky zúčastnené strany, aby sa zapojili ho jeho propagácie. Dajte o tom vedieť skrze sociálne siete, tlač, internet. Požiadajte duchovných vedúcich vašich zborov, farnosti alebo spoločenstiev, aby spolu toto ekumenické modlitebné stretnutie viedli.

V prílohách je pripravený program ekumenického modlitebného stretnutia, ktoré si môžete adaptovať na svoj kontext.

Pripojte sa k času stvorenia

Jednotlivci a spoločenstvá sú pozvaní k tomu pripojiť sa prostredníctvom modlitieb, zelených projektov a obhajobou.

- **Modlitba:** Hostite ekumenickú modlitebnú bohoslužbu, ktorá spojí kresťanov, aby sa učili počúvať hlasu stvorenia, jeho potrebám a oslave Pána Boha.
- **Zelené projekty:** Organizujte upratovací projekt, ktorý pomôže Božiemu stvoreniu sa obnovovať, myslite na zelené a udržateľné organizovanie vašich stretnutí. Spojte sa z miestnym ekologickým združením.
- **Obhajoba:** Zapojte sa do kampaní za klimatickú spravodlivosť pripojením sa alebo organizovaním vlastnej kampane na spomalenie alebo zastavenie klimatickej zmeny, ako sú hnutia za zbavenie sa závislosti na fosílnych palivách a iné. Zapojte sa do obnovy ľudskou činnosťou poškodených častí Božieho diela vo vašom okolí.

Ekumenické modlitebné stretnutie pre Čas stvorenia

Ekumenická pracovná skupina vytvorila návrh poriadku modlitieb založených na tohtoročnej téme **Počúvajte hlas stvorenia**. Povzbudzujeme vás, aby ste použili tento poriadok, aby ste zdôraznili začiatok alebo na koniec Času stvorenia. Napríklad aj počas podujatí, ktoré budete hostiť počas týždňov Času stvorenia, alebo ho vložte do vášho liturgického a bohoslužobného rámca pri niektorom z vašich bohoslužobných stretnutí alebo zhromaždení.

Keď budete plánovať stretnutie, zvážte vytvorenie *horiaceho kra* (ako je na ukázkach v závere materiálu) v centre modlitebného stretnutia ako symbol spoločného zámeru vyzuť si sandále, lebo rozpoznávame, že Zem je Božou svätou pôdou. Chceme pritom počúvať Boží hlas a hlasy stvorenia, ktoré chvália Pána Boha. Môžete tiež vytvoriť priestor s prírodnými materiálmi a zvukmi krajiny a živočíchov, s ktorými zdieľame náš spoločný domov.

(Poriadok ekumenického modlitebného stretnutia v prílohe).

Integrujte témy blízke stvoreniu a prírode a Horiaci ker do nedeľnej liturgie.

Povzbudte kňazov a kazateľov, aby počas času stvorenia integrovali témy o stvorení do modlitieb alebo Biblických hodín. Každý týždeň poskytuje lekciónár možnosti objavovať tému Času stvorenia. Na stránke www.preachingforGodsworld.org nájdete myšlienky a poznámky k starozmluvným aj novozmluvným čítaniam pre každý týždeň počas Času stvorenia.

Zvážte, ako môže byť téma stvorenia zapracovaná do iných častí liturgie, napríklad procesie, zbierky, eucharistickej modlitby, detskej kázne a pod.

Zvážte vytvorenie *horiaceho kra* v kostole alebo pred kostolom, ako symbol spoločného zámeru vyzuť si sandále, lebo rozpoznávame, že Zem je Božou svätou pôdou. Chceme pritom počúvať Boží hlas a hlasy stvorenia, ktoré chvália Pána Boha. Ker môže byť prítomný ako súčasť liturgického alebo bohoslužobného priestoru počas celého Času stvorenia. Spoločenstvo môže byť tiež pozývané k modlitbám za zraniteľných a slabých.

Usporiadajte vašu bohoslužbu v exteriéri.

Aby sme plne oslávili Božiu stvoriteľskú kreativitu, je dobré, ba praktické usporiadať bohoslužbu vonku, mimo múrov chrámu či modlitebne a oslavovať Stvoriteľa uprostred jeho stvorenia – ktoré už aj tak Boha oslavuje svojim bytím. Všetky živé stvorenia, hory, rieky a stromy oslavujú Pána len tým, že „konajú“ to, na čo ich Boh stvoril.

Môžete vybrať zvlášť výnimočný priestor a samotný priestor reflektovať v modlitbách a bohoslužbe. Ak je to miesto s prírodnou krásou, môžete ďakovať a prosiť o pomoc pri ochrane jeho nádhery a bohatstva pre iných. Ak je to miesto environmentálnej degradácie, môžete sa sústrediť na vyznanie hriechov voči Božiemu stvoreniu a na žiaľ nad hlasmi spolu-stvorení, ktoré boli stratené, a na záväzok k skutkom, ktoré budú uzdravovať a obnovovať zničené.

Podľa štýlu vašich bohoslužieb a počasia, zvážte neformálny poriadok liturgie alebo jednoduchú Eucharistiu, ktorá v zahŕňa ekumenické modlitby a prvky poriadku programu pripraveného v tomto Sprievodcovi Časom stvorenia.

Môžete vyzvať deti a dospelých, aby k obetným darom (alebo sviatostným elementom) pripojili na obetnom stole (oltári) aj symboly prírody. Tie môžu popri chlebe a víne a môžu predstavovať ovocie zeme a výsledky ľudskej práce a slúžiť ako pripomienka hlasov Božieho stvorenia okolo nás.

Ako súčasť vašej aktivity zapojte aj chvíľu ticha, aby ste mohli na chvíľu len počúvať a zapojiť sa tak k radostnej piesni stvorenia, ktoré oslavuje svojho Stvoriteľa. Alebo pustite vtáčí spev či spev veľrýb, keď budete pristupovať k eucharistii.

Namiesto kázne rozdeľte ľudí do skupiniek na krátke štúdium Biblie.

Zvážte vytvorenie Horiaceho kra ako súčasť vášho liturgického priestoru. Pozvite ľudí, aby sa modlili za ľudí a iné stvorenia, ktoré boli umlčané, v núdzi, alebo potrebujú byť počuté. Ker bude symbolizovať túžbu spoločenstva načúvať týmto hlasom.

Zorganizujte prechádzku alebo púť.

Zorganizujte prechádzku s cieľom rozjímať nad darom Božieho stvoriteľského diela a nad našim hlbším spojením so spoločenstvom všetkých živých stvorení. Zorganizujte púť, počas ktorej budete študovať k ekológii povzbudzujúce texty Písma alebo sa modliť k tomu priliehajúce modlitby. Inšpirácie k takýmto prechádzkam alebo púti nájdete na: [Laudato Si' Movement prayer book](#). Táto aktivita môže vyústiť do bohoslužieb alebo meditácie v prírode uvažujúc nad sériou otázok (ako je uvedené v prílohách).

Prílohy

Lekcionár a myšlienky ku kázňam počas Času stvorenia

Poznámky a myšlienky ku kázňam na jednotlivé nedele nájdete v angličtine na:
[Preaching for God's World \(preachingforgodsworld.org\)](http://preachingforgodsworld.org)

	Prvé čítanie	Žalm	Druhé čítanie	Evanjelium
4. 9.	Jeremiáš 18; 1-11	Ž 139: 1-6, 13-18	Filemonovi 1-21	Lukáš 14: 25-33
11.9.	Jeremiáš 4: 11-22, 22-28	Ž 14	1. Timoteovi 1: 12-17	Lukáš 15: 1-10
18.9.	Jeremiáš 8: 18- 9:1	Ž 79:1-9	1. Timoteovi 2: 1-7	Lukáš 16: 1-13
25.9.	Jeremiáš 32: 1-3a, 6-15	Ž 91: 1-6, 14-16	1. Timoteovi 6: 6-19	Lukáš 16: 19-31
2.10.	Žalospevy 1:1-6	Ž 137	2. Timoteovi 1: 1-14	Lukáš 17: 5-10

Ekumenická modlitebná bohoslužba

Počúvajte hlas stvorenia.

Povzbudzujeme vás, aby ste tento poriadok použili na zdôraznenie začiatku a konca Času stvorenia, alebo na stretnutí, ktoré budete hostiť počas Času stvorenia, alebo ho citlivo zapojte do poriadku vašej vlastnej liturgie v priebehu týždňom Času stvorenia.

Keď budete plánovať bohoslužbu, zvážte symbol horiaceho kra ako súčasť vašej bohoslužby. Ako symbol záujmu či záväzku spoločenstva počúvať hlasu Božieho Ducha, keď si uvedomujeme, že zem, na ktorej stojíme je Božím svätým priestorom. Je miestom, kde môžeme počúvať Božiemu hlasu aj hlasu stvorenia, ktoré oslavuje svojho Stvoriteľa. Priestor môžete dozdobíť prírodnými motívmi a nechať v priestore znieť aj hlas prírody či zvuky zvierat a spev vtákov a pod.

Bežným písmom sú časti pre predsedajúceho alebo liturga. Hrubým písmom sú zvýraznené odpovede spoločenstva.

Privítanie

Zhromaždili sme sa v mene Boha, Stvoriteľa, Záchrancu a Udrživateľa Zeme a všetkých stvorení!

Chvála Svätej Trojici! Boh je zvuk a život, Stvoriteľ vesmíru, Zdroj všetkého života, ktorému spievajú anjeli: úžasné Svetlo všetkých človeku známych aj neznámych tajomstiev a život, ktorý žije vo všetkých. (*Hildegarda z Bingenu, 13. stor.*)

Pozdrav

Pozdravení buďte všetci v mene Boha, ktorý je dobrý,
Jeho milosť trvá naveky.

Pozdravení buďte slnko a mesiac, vy hviezdy južnej oblohy:
chváľte Ho a ďakujte nášmu Bohu.

Východ slnka aj západ slnka, noc a deň:

chváľte Ho a ďakujte nášmu Bohu.

Pozdravené buďte hory a údolia, pasienky a skaly,
ľadovec, lavína, hmla a sneh:

chváľte Ho a ďakujte nášmu Bohu.

Pozdravené buďte kauri¹ a borovica, rata² a kowhai³,
machy a paprade, baobaby, nohovce⁴ a aloe:

¹ Damarovník južný (*lat.: Agathis australis*), vysoký strom typický pre sever Nového Zélandu.

² Endemic novozélandský druh stromu s červenými kvetmi (*lat.: Metrosideros umbellata*).

³ Strukovinová drevina typická pre Nový Zéland s typickými žltými kvetmi.

⁴ Nohovec (*podocarpus*), juhoafrický druh vždyzeleného odolného listnatého stromu.

chváľte Ho a ďakujte nášmu Bohu.
Pozdravené buďte delfíny a lososy,
morské levy a kraby, koraly, sasanky, lastúry a krevety:
chváľte Ho a ďakujte nášmu Bohu.
Pozdravené buďte zajace a dobytok, mory a psy,
kiwi a vrabce, tui⁵ a jastraby:
slony, levy, nosorožce a žirafy, pštrosy, ovce, kravy, škorpióny a chrobáky:
chváľte Ho a ďakujte nášmu Bohu.
Pozdravní buďte ženy a muži, starší aj deti,
rozličné kultúry tejto farebnej zeme:
Pisári aj učitelia, upratovačky a klérus,
študenti a nezamestnaní, televízne a športové hviezdy,
všetci, ktorí slúžia, milujú a modlia sa,
všetci, ktorí sa smejú a učia, odpočívajú a hrajú sa:
chváľte Ho a ďakujte nášmu Bohu.

(Inšpirované Žalmom 148 a Piesňou stvorenia z novozélandskej knihy modlitieb).

Žalm (Ž 19)

Nebesia rozprávajú o Božej sláve,
obloha hlása dielo jeho rúk.
Deň dňu odovzdáva správu,
noc noci zvestuje poznanie.

**Počúvajte ako stvorenie rozpráva o Bohu,
počúvajte Božie slovo Písma.**

Bez reči, bez slov,
nepočuť ich hlas.
Ich posolstvo znie po celej zemi
a ich oznamy doletia až po končiny sveta.

**Počúvajte ako stvorenie rozpráva o Bohu,
počúvajte Božie slovo Písma.**

Hospodinov zákon je dokonalý,
občerstvuje dušu.
Hospodinovo rozhodnutie je spoľahlivé,
neskúseného robí múdrom.
Hospodinove príkazy sú správne,

⁵ Novozélandský spevavý druh vtáka (lat.: *Prothemadera*).

srdce naplňajú radosťou.

Počúvajte ako stvorenie rozpráva o Bohu,
počúvajte Božie slovo Písma.

Hospodinov príkaz je jasný,
očiam dáva svetlo.
Bázeň pred Hospodinom je čistá,
zostáva naveky;
Hospodinove výroky sú pravdivé,
všetky sú spravodlivé.

Počúvajte ako stvorenie rozpráva o Bohu,
počúvajte Božie slovo Písma.

Vďakyvdanie za Zem

Pamätáme na plody zeme, na siatie a na úrodu.
Pamätáme na rannú rosu.
Pamätáme na závlahu dažďov a vodu v riekach.
Pamätáme na rastliny a kvety, čo každý rok vzrastajú.
Pamätáme na bezpečnosť ľudí a zvierat a na mňa, tvojho hriešneho služobníka.

Za dážď, vietor, oblohu, semená, rastliny, ovocie, stromy a tiež vinice a každý strom
na celom svete,

Ďakujeme Otče nebeský.

Za Svätú Trojicu, ktorá k dokonalosti privádza bezpečie a pokoj, odpúšťa naše
hriechy a vychováva nás podľa svojej vôle. Skrze Tvoju milosť rastieme a prekvitáme.
Skrze milosť, ktorá robí zem radostnou a zalieva jej povrch, nech sa jej semená
bohato rozmnožia a vyrastú a prinesú úrodu.

Vzdávame Ti vďaky.

(Prispôsobené z textu anafory Etiópskej ortodoxnej cirkvi a anafory Bazila Veľkého)

Pieseň

Spev piesne, ktorá oslavuje Pána Boha ako Stvoriteľa. Ak je to možné, nájdite pieseň,
ktorú poznajú všetky zúčastnené spoločenstvá ([Klikni sem pre návrhy niektorých
piesní v angličtine, španielčine, taliančine, a portugálčine](#)).

Litánie pokánia

Zapálte tri sviečky, ktoré predstavujú hlasy domorodých národov, žien a biodiverzity.

Boh nášho pulzujúceho sveta!

Dal si ľuďom zodpovednosť starať sa o seba navzájom. Domorodé národy majú historické, duchovné a osobné väzby k územiám, na ktorých dnes žijeme. No mnohí z nás zlyhali v spoznávaní Božej prítomnosti aj v týchto tradíciách a ich hlasy boli umlčané. Vďačíme domorodým národom za ich starostlivosť a prítomnosť na Zemi. Vážime si ich odolnosť a silu preukázanú naprieč generáciami až do dneška.

Obraciame sa na Ducha, ktorý odstraňuje hranice a oslavuje životodarné spoločenstvá.

Pomôž nám vytvárať priestor, kde je každý vítaný a Tvoju milosť rozpoznávame konať v sebe navzájom. Nech sa v našich vzťahoch a v sieti života spoločne učíme spoznávať duchovnému bohatstvu.

Pane, z Tvojej milosti

vypočuj našu modlitbu!

Ó, Bože celého stvorenia,

Stvoril si zem a stromy, zvieratá a všetky živé bytosti na zemi. My otravujeme lesy jedmi a ničíme ich výrubom. Hlasy vtákov, hmyzu a lesných obyvateľov sú umlčované.

Ty si stvoril divý oceánu, ryby, mušle, útesy, veľryby, vlny a koralý. Oceány sa ohrievajú, zahlcujú ich plasty a ich hlas je utláčaný.

Obraciame sa k Tebe so smútkom a pokáním.

Prosíme, pomôž nám starať sa o oceány, zem a lesy a rozpoznávať sú Tvojím požehnaním pre nás. Stvorenie k nám prehovára, no ich hlasy boli tlmené našim revom a nenásytnosťou.

Pane, z Tvojej milosti

vypočuj našu modlitbu!

Matka Zem, naša sestra, ty ostaň a veď nás. Umlčovali sme hlasy tvojich ľudí, najmä hlasy žien – ochrankyň Zeme, ktoré boli zabíjané zlodejmi, ťažobnými a ropnými spoločnosťami. Mnohé z nich sú hlasy našich sestier, ktoré boli umlčané povodňami, hurikánmi a suchom, sprevádzajúcimi otepľovanie Zeme, ktoré prináša skazu. Nech počujeme hlasy našich matiek a sestier a naučíme sa uchovávať a ochraňovať sieť života.

Pane, z Tvojej milosti

vypočuj našu modlitbu!

Obraciame sa k tebe so smútkom a pokáním.

Prosíme, Stvoriteľ náš, Bože, odpusť nám naše viny pre činnosti, ktoré spôsobili ničenie nášho životného prostredia.

Pane, z Tvojej milosti

vypočuj našu modlitbu!

(Prispôsobené z kajúcej modlitby, ktorú napísali členovia štyroch náboženských reholí v Anglikánskej cirkvi v Melanézii. Melanézske bratstvo, Spoločnosť Sv. Františka, Spoločenstvo sestier v Cirkvi, Spoločenstvo sestier v Melanézii.)

Chvíľa ticha počas toho, ako ľudia pristupujú k jednotlivým sviečkam na pamiatku spoločenstiev, ktoré boli vymazané z povrchu zeme environmentálnou degradáciou a stvorení, ktoré sú na pokraji vyhynutia. Za hlasy žien, domorodcov a stvorenia, ktoré boli umlčané.

Spievame: ["Senzenina"](#) – What have we done?

Odvráť nás Bože od našej snahy vidieť len seba a odmietaj hlasy našich spolustvorení. Opäť nás povolaj, otvor nám uši! Spoj nás vo vzťahoch vzájomného záujmu a počúvania. Osvieť nás svojim Duchom, ktorý obnovuje tvár Zeme! Amen.

Čítanie Písma, kázeň alebo rozjímanie

Počúvajme hlas Boží skrze knihy Svätého Písma. ([Pozri zoznam tematických čítaní](#)), alebo si vyberte text, ktorý reflektuje niektorý z kontextov vášho stretnutia.

Pieseň

Spev piesne, ktorá oslavuje biodiverzitu stvorenia. Ak je to možné, nájdite pieseň, ktorú poznajú všetky zúčastnené spoločenstvá. ([Príklady piesní z rôznych tradícií](#))

Vyznanie viery

Veríme v Boha, ktorý stvoril všetky veci,
ktorý pozdvihol všetky veci, ktorý oslavuje všetky veci,
ktorý je prítomný v každom diele jeho stvorenia.

Veríme v Boha, ktorý je zdrojom života,
ktorý krstí túto planétu živou vodou.

Veríme v Ježiša Krista, trpiaceho, chudobného,
podvyživeného, klimatického utečenca,
ktorý miluje a stará sa o tento svet a tých, ktorí v ňom trpia.
A veríme v Ježiša Krista, semeno života,
ktorý prišiel spasíť a obnoviť tento svet a všetko v ňom.

Veríme v Svätého Ducha, dych Boží,
ktorý je s Bohom a dnes je i medzi nami.
Veríme vo večný život v Bohu.
A veríme v nádej, že jedného dňa
Boh ukončí smrť a všetky ničivé sily.
(Amen)

Obeta a zbierka

Môžete vyhlásiť zbierku na určitý projekt alebo službu, ktorá prispieva k obnove životného prostredia vo vašom okolí. Môžete počúvať hlasy vtákov alebo sledovať obrázky prírody z vášho okolia, aby ste spoznali hlasy stvorenia, ktoré oslavujú Boha vo vašej blízkosti.

Príhovorné modlitby

Milovaný Bože, aj vrabce majú domov a lastovičky hniezda pre svoje mladé pri tvojom oltári. Si starostlivý k všetkému, čo si stvoril.

Bože, ktorý načúvaš každej živej bytosti,

pomôž nám počuť, čo počuješ ty!

Milovaný Bože, pomôž nám poskytnúť útočisko každému zvieraťu a rastline, s ktorými žijeme. Pomôž nám byť starostlivými k všetkému, čo si stvoril.

Bože, v ktorom všetko stvorenie prebýva,

pomôž nám počuť, čo počuješ ty!

Milovaný Bože, keď Pán Ježiš hlasno vykrikol a vypustil svojho Ducha, zem sa zachvela a skaly pukali. Pozná ťa celé stvorenie, ktoré počúva Tvoj hlas.

Bože, ktorému celé stvorenie odpovedá,

pomôž nám počuť, čo počuješ ty!

Milovaný Bože, pomôž nám počuť ťa a poznať ťa tak, ako to vedia zem a skaly.
Pomôž nám učiť sa spôsobom, ktorými stvorenie rozpoznáva tvoju úžasnú krásu.

Bože, ktorému celé stvorenie odpovedá,

pomôž nám počuť, čo počuješ ty!

Milovaný Bože, si prítomný vo svojom stvorení a snažíš sa uzdraviť jeho rany. Vidieť ťa ako záhradníka, ktorý kráča vo svojej záhrade. Otvor nám oči, aby sme ťa videli, aby sme videli Zahradníka.

Bože, ktorý si blízko svojho stvoriteľského diela,

pomôž aj nám byť mu na blízku!

Milovaný Bože, často si nevšímame Tvoje stvorenie a jeho rany. Pomôž nám nasledovať Tvoje kroky a nauč nás kráčať svetom ako Ty. Pomôž nám byť záhradníkmi.

Bože, ktorý si blízko svojho stvoriteľského diela,

pomôž aj nám byť mu na blízku!

Milovaný Bože, ktorý počuješ každý hlas, poznáš každý plač nespravodlivosti a si pozorný k trpiacim na zemi: nauč nás počúvať. Prines našim životom uzdravenie, aby sme mohli ochraňovať svet a len sa zaň nemodliť; aby sme načúvali svetú ktorý si Ty stvoril a neuzatvárali sa pred ním. Odhaľ nám chvíle, v ktorých sme zlyhali v počúvaní Tvojho hlasu a sa starať o našu Zem.

Bože, ktorý načúvaš každej živej bytosti,

pomôž nám počuť, čo počuješ ty!

Amen.

Modlitba Pánova

Modlime sa modlitbu Pánovu, ako nás naučil. Otče náš... (Alebo použite nasledujúcu úpravu).

Večný Duch, Tvorca Zeme, Nositeľ Bolesti, Darca života,

Zdroj všetkého, čo je a čo príde,

Otec a Matka všetkých nás,

Milujúci Boh, v ktorom sú nebesá:

Posvätenie tvojho mena sa ozýva vesmírom!

Cestu tvojej spravodlivosti nech nasledujú ľudia celého sveta!

Tvoja vôľa nech sa deje všetkými živými bytosťami!
Tvoje milované spoločenstvo pokoja a slobody
nech udržuje našu nádej a zostúpi na zem.
Chlebom, ktorý potrebujeme, nasýť nás dnes!
Viny, ktoré si spôsobujeme, odpusť nám.
V pokušení a skúškach posilňuj nás.
Ušetri nás od priveľkých skúšok.
Oslobod' nás zo zovretia všetkého zlého.
Pretože Tvoja vláda a sláva je v moci, ktorá je láska,
teraz a naveky. **Amen.**

Znak pokoja

Ak sme v Kristovi, sme nové stvorenie.

Vidíme Pána Boha okolo nás. Vidíme Pána Boha s nami. Vzdávame vďaky nášmu Stvoriteľovi.

Ukážme starostlivosť, ktorú nám Pán vstúpil tak, že sa navzájom pozdravíme na znak Božieho spravodlivého pokoja, lásky odpustenia a milosti. Pokoj nášho Stvoriteľa s vami vo všetkom.

I s твоjim duchom.

Ste pozvaní k tomu, želať pokoj svojim blíznym a nieť slová pokoja do krajiny, v ktorej žijeme a k stvoreniam, ktoré s nami zdieľajú náš spoločný domov.

(Prispôsobené z Oslavy stvorenia: Pocta domorodým obyvateľom, Kelly Sherman-Conroy, ELCA).

Požehnanie

Nech Boh, ktorý ustanovil tanec stvorenia,
ktorý obdivoval poľné ľalie,
a ktorý premenil chaos na poriadok;
nech premieňa naše životy a cirkev,
aby sme počúvali hlasu všetkých stvorení,
ktoré v sebe odrážajú Božiu slávu.
Amen.

Prepoj sa so svojim prostredím skrze meditáciu v prírode

Vyber si vo svojom blízkom okolí miesto v prírode (lúka, les, pole, hora, rieka, jazero, mestský park a pod.). Modli sa spôsobom, ktorý je ti najbližší. V modlitbe pros Pána Boha, aby ti otvoril srdce. Keď budeš pripravený, začni rozjímať nad nasledujúcimi otázkami:

1. Vnímaj si Božiu prítomnosť na tomto mieste.
2. Reflektuj nad prirodzenými cyklami prostredia s dôrazom na všetko, čo poskytuje.
3. Počúvaj zvuky a hlasy, ktoré k tebe na tomto mieste prehovárajú a dávaj pozor, ako sa cítiš, keď rozjímaš nad zdravým toho miesta.
4. Vyber si jeden prvok prostredia okolo teba a modli sa za jeho obnovu.
5. Uvažuj nad svojimi možnosťami. Čo môžeš urobiť ty, aby si zmenšil poškodenie alebo pomohol s obnovením toho miesta?

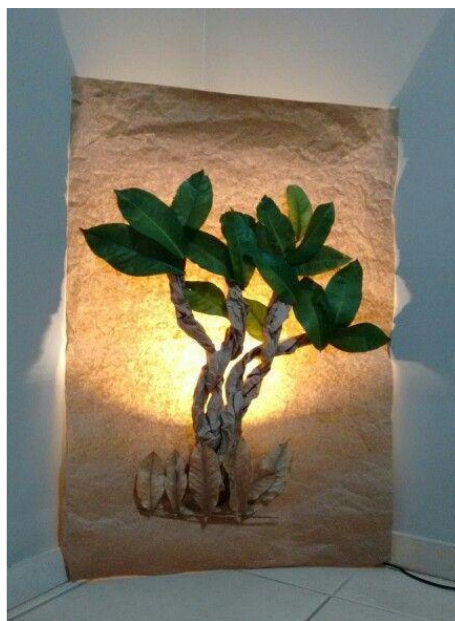
Vytvor horiaci ker

[\(Návod na DIY\)](#)

[\(návod na DIY\)](#)

[\(návod na DIY\)](#)